

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 4 kap. 48 § i utsökningsbalken

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 4 kap. 48 § i utsökningsbalken (RP 216/2022 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Terhi Salmela, justitieministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Tuula Linna
- professor Janne Salminen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en temporär ändring av utsökningsbalken.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023 och gälla till och med den 31 december 2023.

I motiven till lagstiftningsordning granskas lagförslagen med avseende på egendomsskyddet i 15 § i grundlagen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottet lämnar utlåtande i ärendet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Regeringen föreslår en temporär ändring av utsökningsbalken. Galdenärens skyddade belopp höjs för 2023 till samma nivå som garantipensionen. Syftet med propositionen är enligt mo-

Utlåtande GrUU 59/2022 rd

tiveringen (s. 19) att säkerställa att utsökningsgäldenärerna klarar sig ekonomiskt i exceptionella och snabbt föränderliga förhållanden. Den exceptionella situationen har i propositionen framför allt kopplats till Rysslands krig i Ukraina och till knapphet i fråga om basbehov, såsom uppvärmning, mat och konsumtionsförnödenheter, vilket leder till prisstegringar. Enligt propositionen ger den föreslagna regleringen samtidigt konkret information om hur höjningen av det skyddade beloppet påverkar indrivningsresultatet, behandlingstiden och gäldenärernas och borgenärernas ställning i övrigt.

(2) Förslaget är av betydelse framför allt med tanke på egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen ur borgenärernas synvinkel. Enligt grundlagsutskottet betyder behörig hänsyn till det grundlagsfästa egendomsskyddet vid denna typ av bestämmelser i första hand att sämre villkor för borgenären inte får vara oskäligen för denne (GrUU 33/2002 rd, s. 2/I). Främjandet av gäldenärernas möjligheter att klara sig och målet att trygga förutsättningarna för ett människovärdigt liv för de överskuldssatta och deras familjemedlemmar är med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbara grunder för att ingripa i borgenärens förmögenhetsrättsliga rättigheter (se GrUU 33/2002 rd, s. 3/I, GrUU 5/2002 rd, s. 2/II, GrUU 12/2002 rd, s. 2/II).

(3) Grundlagsutskottet anser att propositionen lägger fram godtagbara grunder för den föreslagna höjningen av det skyddade beloppet med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. När det gäller proportionaliteten i den föreslagna regleringen vill utskottet dock fästa uppmärksamhet vid att den nu föreslagna regleringen på grund av den helhet som regleringen om utsökning utgör blir mer omfattande med avseende på målgruppen än vad som är det uttalade syftet med den föreslagna regleringen. Lagutskottet bör granska regleringens inriktning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande GrUU 59/2022 rd

Helsingfors 10.11.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johanna Ojala-Niemelä sd
vice ordförande Heikki Vestman saml
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Maria Guzenina sd
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Olli Immonen saf
medlem Anna Kontula vänst
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Sakari Puisto saf
medlem Tuula Väätäinen sd
ersättare Johannes Koskinen sd
ersättare Wille Rydman wr.

Sekreterare var

utskottsråd Johannes Heikkonen.